

FIȘA DISCIPLINEI
Anul universitar 2025-2026

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia
1.2. Facultatea	Istorie, Litere și Științe ale Educației
1.3. Departamentul	Istorie, Arheologie și Patrimoniu
1.4. Domeniul de studii	Istorie
1.5. Ciclu de studii	Licență: ISTORIE, ARHEOLOGIE
1.6. Programul de studii/calificarea	ISTORIE: istoric (COR 263302), istoriograf (COR 263303); politolog (COR 263304). Cod calificare conform ESCO (European Skills/Competences, Qualifications and Occupations) (https://www.anc.edu.ro/competente/): 2633 – Philosophers, historians and political scientists; 2422 – Political advisers/ Acces în ciclul de masterat Calificari/oportunitati: Arheolog (COR 263206), istoric (COR 263302), promotor local (COR 200220) Cod calificare conform ESCO (European Skills/Competences, Qualifications and Occupations) (https://www.anc.edu.ro/competente/): 2633 - Filozofi, istorici și specialiști în științe politice / Acces în ciclul de masterat

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei		Istoria Bizanțului			2.2. Cod disciplină		I.2103/A.2103				
2.3. Titularul activității de curs				Cornelia Popa-Gorjanu							
2.4. Titularul activității de seminar				Cornelia Popa-Gorjanu							
2.5. Anul de studiu		II	2.6. Semestrul		I	2.7. Tipul de evaluare		E	2.8. Regimul disciplinei (O – obligatorie, Op – opțională, F – facultativă) Obligatoriu-O		O

3. Timpul total estimat

3.1. Numar ore pe saptamana	4	din care: 3.2. curs	2	3.3. seminar/laborator	2
3.4. Total ore din planul de învățământ	56	din care: 3.5. curs	28	3.6. seminar/laborator	28
Distribuția fondului de timp					ore
a.Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					22
b.Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					15
c.Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					24
d.Tutoriat					2
e.Examinări					4
f.Alte activități					2

3.7 Total ore studiu individual	61
3.8 3.8.Total ore activități	64
3.9 Total ore pe semestru	125
3.10 Numărul de credite	5

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	
4.2. de competențe	

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	<i>Videoproiector</i>
5.2. de desfășurarea a seminarului/laboratorului	<i>videoproiector</i>

6. Competențe specifice acumulate

Competențe profesionale	C1. Desfășoară activități de cercetare la nivel interdisciplinar - desfășoară activități de cercetare dincolo de limitele disciplinare și funcționale, lărgind posibilitățile de interpretare a rezultatelor cercetării arheologice. C4. Redactează lucrări științifice, academice și documentație tehnică - redactează și editează texte științifice, academice sau tehnice pe diferite teme. C10. Scrie publicații științifice - prezintă ipoteze, constatări și concluzii ale cercetării științifice din propriul domeniu de expertiză în cadrul unei publicații profesionale.
Competențe transversale	

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	1. Definirea și prezentarea corectă a principalelor concepte folosite în studiile istorice, a marilor etape și procese din istoria omenirii, a stadiului actual al istoriografiei și a metodelor centrale ale cercetării istorice. 2. Interpretarea, compararea și relaționarea datelor și faptelor caracteristice principalelor procese și fenomene istorice, precum și a abordărilor istoriografice legate de acestea.
7.2 Obiectivele specifice	Analiza critică a izvoarelor istorice, prin combinarea conștientă a cunoștințelor provenite din afara izvoarelor și pe cele provenite din izvoare pentru (re)stabilirea unor fapte și procese istorice, contextualizarea judecăților de valoare existente cu privire la aceste fapte și procese istorice și corelarea la un nivel elementar a informațiilor disponibile despre trecutul istoric cu problemele prezente în analizele istoriografice.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
C1. Curs introductiv 1.1. Elemente de ordin terminologic 1.2. Istoria Imperiului Bizantin ca problemă istoriografică 1.3. Elemente de geografie istorică a Imperiului Bizantin	Prelegerea Conversația Fișiere audio-video	2
C2. Începuturile Imperiului Bizantin (sec. III-V). De la Constantin I la Justinian I. 2.1. Societate romană – între criză și reforme	Prelegerea Conversația	2
C3. Imperiul Bizantin între invaziile barbare și disputele hristologice	Prelegerea Conversația	2
C4. Epoca împăratului Justinian I 4.1. Domnia lui Justinian I (527-565) 4.2. Moștenirea justiniană. Urmașii lui Justinian	Prelegerea Conversația Fișiere audio-video	2
C5. Imperiul Bizantin între 610 și 717. Lupta pentru supraviețuire 5.1. Domnia împăratului Heraklios (610-641)	Prelegerea Conversația	2
C6. Lupta pentru salvarea Imperiului Bizantin (717-867). 6.1. Dinastia „isauriană” (siriană) (717-819). 6.2. Criza iconoclastă (726-843) 6.3. Dinastia amoriană (820-867)	Prelegerea Conversația Fișiere audio-video	2
C7. Apogeul statului bizantin (867-1025). Dinastia Macedonenilor. 7.1. Politica internă a Macedonenilor 7.2. Politica externă a Imperiului Bizantin	Prelegerea Conversația Fișiere audio-video	2
C8. Regimul aristocrației militare. Dinastia Comnenilor (1081-1181) 8.1. Situația internă a imperiului 8.2. Situația imperiului pe plan extern	Prelegerea Conversația Fișiere audio-video	2
C9. Cruciada a patra și crearea Imperiului latin de la Constantinopol (1204-1263) 9.2. Împărțirea Imperiului Bizantin	Prelegerea Conversația Fișiere audio-video	2
C10. Restaurarea Imperiului Bizantin 10.1. Statele grecești după împărțire 10.2. Refacerea Imperiului Bizantin	Prelegerea Conversația Fișiere audio-video	2
C11. Bizanțul și statele balcanice (secolele XIV-XV) 11.1. Bizantini și sârbi în sec. al XIV-lea 11.2. Bizantinii și cruciada târzie	Prelegerea Conversația Fișiere audio-video	2

C.12. Asaltul otoman asupra Imperiului în sec. al XIV-lea.	Prelegerea Conversația Fișiere audio-video	2
C13. Prăbușirea Imperiului Bizantin în secolul al XV-lea 13.1. Criza Imperiului în secolul al XV-lea 13.2. Cucerirea Constantinopolului	Prelegerea Conversația Fișiere audio-video	2
C14. Moștenirea bizantină . Biserica bizantină ca factor politic	Prelegerea Conversația	2
Bibliografie: Bănescu, Nicolae, <i>Istoria Imperiului Bizantin</i> , vol. I-II, București, 2000. Gregory, Timothy E., <i>A History of Byzantium</i> , second edition, Wiley-Blackwel, 2011. Popa-Gorjanu, Cornelia, <i>Curs de Istoria Bizanțului</i> , Seria Didactica, Alba Iulia, 2018. Treadgold, Waren, <i>Istoria statului și societății bizantine</i> , vol. I-II, traducere Mihai-Eugen Avadanei, prefață Victor Spinei, Iași, 2004. Vasiliev, A.A., <i>Istoria Imperiului Bizantin</i> , traducere și note Ionuț-Alexandru Tudorie, Vasile-Adrian Carabe, Sebastian-Laurențiu Nagaru, studiu introductiv Ionuț-Alexandru Tudorie, Iași, 2010. <i>Relations between East and West in the Middle Ages</i> , edited by Derek Baker, University Press, Edinburgh, 1973. <i>Travel in the byzantine world</i> . Papers from the Thirty-fourth Spring Symposium of Byzantine Studies, Birmingham, April 2000, edited by Ruth Macrides, Ashgate Variorum, Burlington, 2002. Evelyn Patlagean, <i>UN MOYEN AGE GREC, Byzance, IXe-XVe siècle</i> , Paris, 2001. <i>New Cambridge Medieval History</i> , vol. IV, edited by David Luscombe and Jonathan Riley-Smith, Cambridge, 2006. The Cambridge history of christianity, vol. 2 (Constantine to c. 600), edited by AUGUSTINE CASIDAY and FREDERICK W. NORRIS, Cambridge, Cambridge University Press, 2007.		
1. Introducere	Conversație	2 ore
2. CONSTANTINOPOLUL – nașterea unei capitale	Conversația Interpretarea de text	2 ore
3. Germenii ideologiei imperiale bizantine	Conversația Interpretarea de text	2 ore
4. Originile și etapele monahismului oriental (sec. III-VII)	Conversația	2 ore
5. Viata religioasa in lumea bizantină.	Conversația	2 ore
6. Aspecte de viață cotidiană în Imperiul bizantin Viata materiala si sociala in Bizanț	Conversația Referat	2 ore
7. Controverse religioase (sec. IV-VIII)	Conversația Interpretarea de text	2 ore
8. Conflictul dintre puterea ecleziastică și puterea imperială. ICONOCLASMUL	Conversația Referat	2 ore
9. Disputele dintre papalitate și Constantinopol. Schisma lui Photios și schisma din1054.	Conversația Interpretarea de text Referat Fișiere audio-video	2 ore
10. Occident și Orient în perioada cruciadelor Cruciada I-III	Conversația Interpretarea de text Referat Fișiere audio-video	2 ore
11. Occident și Orient în perioada cruciadelor Cruciada a IV-a.	Conversația Interpretarea de text Referat Fișiere audio-video	2 ore
12. Slavii și bulgarii și Bizanțul.	Conversația Interpretarea de text	2 ore

13. Vlahii, populația romanizată din peninsula Balcanică	Conversația Interpretarea de text	2 ore
14. Mehmed al II-lea și cucerirea Constantinopolului	Conversația Interpretarea de text	2 ore

Bibliografie

Bent, Theodore, "Byzantine Palace", in *The English Historical Review*, vol. 2, nr. 7, (1887), p. 466-481.

Brown, Peter, „A Dark-Age Crisis: Aspects of the Iconoclastic controversy” in *The English Historical Review*, vol. 88, nr. 346, (1973), p. 1-34.

Charanis, P., „Ethnic changes in the Byzantine Empire in the seventh Century” in *Dumbarton Oaks Papers*, XIII, (1959), p. 25-44.

Mango, Cyril, *The Oxford History of Byzantium*, Oxford University Press, Oxford, 2002.

Kaplan, Michel, *Bizant*, traducere Ion Doru Brana, București, 2010.

Duffy, John, "Byzantine medicine in the Sixth and Seventh Centuries: Aspect of Teaching and practice", in *Dumbarton Oaks Papers*, vol. 38, (1984), p. 21-27.

Frazee, A. Charles, "Late Roman and Byzantine Legislation on the Monastic Life from the forth to the eith centuries", in *Church History*, vol. 51, nr. 3 (1982), p. 263-278.

Gero, S., „The eucharistic doctrine of the Byzantine iconoclasts and its sources”, în *Byzantinische Zeitschrift*, t. 68, nr. 1, (1975), p. 4-23.

Harl, K. W., "Sacrifice and Pagan Belief in Fifth- and Sixth-Century Byzantium", in *Past and Present*, nr. 128, (1990), p. 7-27.

Hirschfeld, Yizhar, „Farms and Villages in Byzantine Palestine”, in *Dumbarton Oaks Papers*, vol. 51, (1997), p. 33-71.

Kitzinger, Ernst, „The Cult of Images in the Age before Iconoclasm”, în *Dumbarton Oaks Papers*, vol. 8, (1954), p. 83-150.

Miller, S. Timothy, "Byzantine Hospitals", in *Dumbarton Oaks Papers*, vol. 38, (1984), p. 53-63.

Nicol, Donald, Împăratul fără de moarte. Viața și legenda lui Constantin Paleologul, ultimul împărat al romanilor, traducere, editie si note de Maria Magdalena Szekeley si Stefan S. Gorovei, Polirom, Iași, 2003.

Oikonomides, Nicolas, "The Contents of the Byzantine House from the Eleventh to the Fifteenth Century", în *Dumbarton Oaks Papers*, vol. 44, (1990), p. 205-214.

Stepanov, Tsvetelin, The Bulgars and the Steppe Empire in the Early Middle Ages. The Problem of the Others, translated from Bulgarian by Tatiana Stefanova and Tsvetelin Stepanov, Brill, Leiden-Boston, 2011.

Setton, M. Kenneth, „Pope Leo X and the Turkish Peril”, in *Proceedings of the American Philosophical Society*, vol. 113, nr. 6, (1969), p. 367-424.

Théodoridès, Jean, "Rabies in Byzantine medicine", în *Dumbarton Oaks Papers*, vol. 38, (1984), p. 149-158.

Vasiliev, A. A., „The Iconoclastic Edict of the Caliph Yazid II, a.d. 721”, în *Dumbarton Oaks Papers*, vol. 9/10, (1956), p. 23-47.

Popa-Gorjanu, Cornelia, *Crestomație de texte pentru seminarul de Istoria Bizanțului, Seria Didactica, Alba Iulia, 2017.*

Popa-Gorjanu, Cornelia, *Caiet de seminar pentru Istoria Bizanțului, Seria Didactica, Alba Iulia, 2017.*

Crusades from the Perspective of Byzantium and the Muslim World, edited by Angeliki E. Laiou and Roy Parviz Mottahedeh, Washington, 2001.

Omul bizantin, Gulielmo Cavallo (coord.), traducere Ion Mircea, postfață Claudia Tița-Mircea, Iași, 2000.

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Utilizarea resurselor bibliografice și arhivistice specifice. Studiul și cercetarea interdisciplinară.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	1. Cantitatea și calitatea cunoștințelor însușite 2. Capacitatea de interpretare a evenimentelor, fenomenelor și proceselor 3. Cursivitatea, claritatea exprimării	orală	50%
10.5 Seminar/laborator	1. Capacitatea de interpretare a unor texte/documente 2. Capacitatea de a realiza, în formă scrisă, a unui referat	orală	50%

	3. Participarea la dezbateri colectivă		
10.6 Standard minim de performanță: nota 5 Identificarea rapidă și utilizarea corectă a informațiilor din izvoarele istorice (accesibile în limba română sau într-o limbă de circulație internațională) și a informațiilor istorice cu un grad redus și mediu de detaliere.			

Data completării

25.09.2025

Semnătura titularului de curs

Semnătura titularului de seminar

Data avizării în departament

Semnătura directorului de departament

Anexă la Fișa disciplinei (facultativă)

ANEXĂ LA FIȘA DISCIPLINEI

b. Evaluare – mărire de notă

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	1. Cantitatea și calitatea cunoștințelor însușite 2. Capacitatea de interpretare a evenimentelor, fenomenelor și proceselor 3. Cursivitatea, claritatea exprimării	orală	50%
10.5 Seminar/laborator	1. Capacitatea de interpretare a unor texte/documente 2. Capacitatea de a realiza, în formă scrisă, a unui referat 3. Participarea la dezbaterile colective	orală	50%
10.6 Standard minim de performanță			
nota 5 Identificarea rapidă și utilizarea corectă a informațiilor din izvoarele istorice (accesibile în limba română sau într-o limbă de circulație internațională) și a informațiilor istorice cu un grad redus și mediu de detaliere.			
Data completării	Semnătura titularului de curs	Semnătura titularului de seminar	
25.09.2025			

c. Evaluare – restanță

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	1. Cantitatea și calitatea cunoștințelor însușite 2. Capacitatea de interpretare a evenimentelor, fenomenelor și proceselor 3. Cursivitatea, claritatea exprimării	orală	50%
10.5 Seminar/laborator	1. Capacitatea de interpretare a unor texte/documente 2. Capacitatea de a realiza, în formă scrisă, a unui referat 3. Participarea la dezbaterile colective	orală	50%
10.6 Standard minim de performanță			
nota 5 Identificarea rapidă și utilizarea corectă a informațiilor din izvoarele istorice (accesibile în limba română sau într-o limbă de circulație internațională) și a informațiilor istorice cu un grad redus și mediu de detaliere.			
Data completării	Semnătura titularului de curs	Semnătura titularului de seminar	
25.09.2025			

*Formulare orientativă

**Dacă disciplina are prevăzute ore de laborator trebuie prevăzute modalitățile de recuperare a acestor